

“A València, hi ha més base de treball que no sembla”

Toni Gisbert, coordinador d'Acció Cultural del País Valencià, acaba de publicar a Columna 'Quan el mal ve d'Espanya', llibre en què observa la realitat valenciana “més enllà dels tòpics”.

Vau començar a escriure el llibre quan s'enllestia el memoràndum de les llengües a la Unió Europea i la denominació català-valencià.

Aquella gota féu vessar el got?

—No, ja feia temps que agafava notes i reflexionava sobre els tòpics del País Valencià i del nacionalisme en general. Em va sorprendre molt, això sí, que de colp i volta s'inventaren la denominació català-valencià. A Europa, mai no hi hagut cap conflicte en aquest sentit, i em va colpir que el tòpic arribara a aquest extrem.

—Afirmeu que al País Valencià no es respecten els drets d'expressió, reunió i manifestació. Això no és fer-ne un gra massa?

—Una cosa és la proclamació dels drets, i una altra és com es respecten a la pràctica real. Al País Valencià, la “transició modèlica de l'estat espanyol” no va ser ni pacífica ni tampoc modèlica. Això, de fet, s'ha allargat durant molts anys i encara dura. Tot sovint no s'ha respectat, per exemple, el dret de manifestació: aquells que ens hem volgut manifestar a la ciutat de València, hem rebut agressions i la impunitat amb què actuen grups molt minoritaris. Uns grupuscles sobre els quals, tot i haver estat identificats, la policia no ha actuat. A més, hi ha hagut llocs de reunió, com ara seus de partits polítics i d'associacions com Acció Cultural del País Valencià (ACPV), que han estat atacats: hem denunciat reiteradament qui en són els autors, però no hi ha hagut cap actuació. Quan es proclama un pretès dret i no hi ha les condicions reals per a exercir-lo, aquest dret no es respecta, i això passa amb un sector social concret del País Valencià. Amb quina finalitat? Segons el meu parer, perquè no

s'expresse amb normalitat. I la tàctica ha reeixit, ja que una part important de la ciutat de València té una certa reticència a expressar les seues idees polítiques o el seu sentiment nacionalista.

—També opineu que el fusterianisme se sosté perfectament, però el principal partit nacionalista valencià, el Bloc, se n'ha distanciat.

—No, jo crec que no. El Bloc ha fet interpretacions diverses en moments diversos, però el corpus ideològic del fusterianisme —o siga, que el País Valencià té una identitat pròpia dins d'una identitat global que és marcada per la llengua i la cultura, i que necessita un moviment de modernització lligat a un projecte nacional— se sosté perfectament. Ara bé, jo pense que el fusterianisme no té una única interpretació. Ell mai no va fer cap programa polític; per tant, pot haver-n'hi moltes interpretacions, del fusterianisme. És un programa obert, amb uns denominadors comuns compartits per totes les formacions polítiques, associacions i instàncies que defensen una certa racionalitat, una certa modernització, la unitat de la llengua i la necessitat de tenir vincles amb la resta dels Països Catalans.

—N'hi ha que diuen que Catalunya és imperialista envers el País Valencià. Uns altres, entre els quals supose que hi sou, lamenten que domine la no ingerència, el laissez faire.

—Tan sols cal mirar els fets, les intervencions de Catalunya al País Valencià: Quantes visites hi va fer el president Pujol durant 23 anys de govern? Quantes n'hi ha fetes el president Maragall? I el president Montilla? On és, l'intervencionisme? Els fets són els que són. El govern català s'ha adaptat bastant bé a

l'estructura autonòmica, pensada per a separar l'espai dels Països Catalans. No sols pel famós article de la Constitució espanyola que evita la federació de comunitats i que va destinat a nosaltres, sinó que aquesta estructura és pensada per a substituir l'eix València-Barcelona per un de doble: Barcelona-Madrid i València-Madrid.

—En canvi, la Constitució sí que preveu la unió del País Basc i Navarra.

—Sí, però allà el desenvolupament històric ha estat diferent: hi han mantingut el dret civil i l'econòmic, que és cabdal, i una base social i nacional molt sòlida. El nacionalisme basc té molt més clar que no el català l'aspecte de la territorialitat. Aquesta és una reivindicació permanent.

—El vostre llibre és una bona anàlisi geogràfica, històrica i econòmica. En tot cas, l'allau de ciment que pateix el País Valencià amenaça d'alterar-ne la fesomia.

—Només la dreta espanyola ha proposat un model de sortida a la crisi de la indústria i l'agricultura tradicionals. El problema és que no hi ha cap contramodel econòmic i social. Les veus crítiques s'han mobilitzat, però no n'hi ha hagut prou: cal una alternativa clara per a tots aquells a qui preocupa l'extensió de la construcció i el turisme de baixa qualitat. A més de la crítica negativa, cal un contramodel.

—Al llibre, pareu molta atenció a la ciutat de València. Us preocupa més que no Alacant?

—Em preocupen els espais urbans, és on es concentra la demografia, l'economia i el poder polític. Ara bé, València és la capital administrativa de l'autonomia i té prou pes nacional per a poder oferir un model positiu. Hi ha més base de treball que no sembla. A Alacant, ho vulguem o no, hi ha una capacitat de projecció més limitada. Em preocupa, això sí, la dimissió o renúncia de bona part del nacionalisme i de l'esquerra en general respecte la ciutat de València, bé la gent de comarques bé la de la ciutat mateix. Hi insisteix: hi ha més fonaments per a treballar que no sembla.

—Molts valencians se sorprendrien de saber que la Llotja, el Miquelet o les torres de Serrans van ser dissenyades per catalans...

—Sí que hi ha una certa noció de la catalanitat de la València medieval. Molts saben que va ser fundada per repo-

bladors catalans, però ignoren que hi ha una altra València molt connectada amb Catalunya, que és la del segle XIX i del primer terç del XX. La València modernista és absolutament plena de senyeres: només cal mirar l'Estació del Nord, el Mercat Central, el de Colom o el carrer d'Anselm Clavé. De tota manera, la majoria de ciutadans del País Valencià viu aquesta qüestió amb més normalitat.

—**I els Borja? Són prou coneguts?**

—Hi ha tant menfotisme social al País Valencià com pertot arreu. En realitat, hi ha una desídia fonamentada. La gent no coneix la història ni té mites si no se'n fa una promoció per part de les elits socials i polítiques. Al País Valencià, els mites sempre et remetien a l'àmbit dels Països Catalans. Els Borja serien motiu de moltes sèries televisives a un altre lloc, però en aquest cas caldria recordar allò d'"oh, Déu, els catalans a la cúria de Roma!", i que la seua gent de confiança no sols provenia de Xàtiva o de Canals, sinó de tota l'àrea catalanoparlant.

—**Parlant de llengua, sou molt crític amb la creació de l'Acadèmia Valenciana (AVL), si bé aquesta institució ha reconegut, ni que siga enrevessadament, la unitat lingüística. Penseu que d'ací a 50 anys aquesta idea serà acceptada comunament?**

—Ja hem fet un pas: fa 20 anys, el PP deia que el valencià no era català. Ara, hi ha catorze sentències que reconeixen la unitat de la llengua i la legalitat de dir-ne català, del valencià. Ni el senyor Camps ni cap membre destacat del PP valencià no diu que el valencià no siga català, sinó que es limiten a defensar que del valencià se'n diga així, valencià. I quan els preguntes per què, et diuen que és allò que diu a l'Estatut. L'AVL, però, planteja un nou repte, que és la particularitat: no nega la unitat però tampoc no l'afirma; crea una certa ambigüitat que pot confondre les noves generacions. La meua principal preocupació és quina serà la vitalitat social del català, d'ací a uns quants anys.

—**Igualment, sembla que s'afebleix el secessionisme polític i que creix el nacionalisme, al País Valencià.**

—El nacionalisme és l'únic espai que no ha deixat de créixer, els últims 20 anys. És un creixement lent, molt lent, desesperadament lent, però hi és. És un moviment plural, de vegades un punt caïnita, amb unes expectatives de creixe-

“El fusterianisme no té una única interpretació, ell mai no va fer cap programa polític”

ja condiciona governs municipals, al País Valencià, i pot arribar a condicionar moltes més coses, més que no ens pensem. Tenim semblances amb Navarra, tot i ser una realitat molt diferent.

—**El País Valencià serà d'esquerreres o no serà, com deia Fuster?**

—Depèn de com s'interprete la dita. El País Valencià, en bona part, ha estat

ment molt importants. Ací, el blaverisme sempre ha estat un pur emmascarament de l'espanyolisme, ha estat un moviment disgregador que ha mirat d'afirmar una particularitat regional espanyola.

—**És factible que, amb el temps, el País Valencià s'assemble a Navarra?**

—Les comparacions són odioses, però és clar que Nafarroa Bai és un exemple interessant. De moment, el nacionalisme

possible gràcies a l'esquerra, en un sentit ample. La dreta espanyola és radicalment contrària a qualsevol projecte nacional per al País Valencià, i ja no parlem de l'església. Sempre tindrà un color progressista, el nacionalisme del País Valencià, encara que el projecte nacional final ha de ser de tots.

Victor Maceda